

11.2.2011

Dnro 3024/4/10

Ratkaisija: Oikeusasiamies Petri Jääskeläinen

Esittelijä: Oikeusasiamiehensihteeri Mikko Sarja

PÄÄTÖS KANTELUUN PÄÄMIEHEN ETUA KOSKEVASSA ASIASSA

1

KANTELU

Kantelija arvosteli 3.9.2010 oikeusasiamiehelle osoittamassaan kirjeessä edunvalvojansa menettelyä asioiden hoitamisessa. Kyse oli muun muassa TV-luvan ja lääkelaskujen maksamisesta, toimeentulotuen hakemisesta ja käyttövarojen määrästä.

Kantelija toimitti tänne myös 3.2.2011 päivätyn kantelunsa käsittelyaikaa koskeneen tiedustelun.

- - -

3

RATKAISU

Asiaa koskevasta sääntelystä totean, että holhoustoimilain 29 §:n 1 momentin mukaan edunvalvojalla on kelpoisuus edustaa päämiestään tämän omaisuutta ja taloudellisia asioita koskevissa oikeustoimissa, jollei tuomioistuimien ole tehtävää antaessaan toisin määrännyt tai jollei toisin ole säädetty. Saman lain 37 §:n 1 momentin mukaan edunvalvojan on hoidettava päämiehensä omaisuutta sillä tavoin, että omaisuus ja sen tuotto voidaan käyttää päämiehen hyödyksi ja tyydyttämään hänen henkilökohtaisia tarpeitaan. Tässä tehtävässään edunvalvojan tulee tunnollisesti pitää huolta päämiehen oikeuksista ja edistää hänen parastaan. Edelleen saman lain 38 §:n 1 momentin mukaan päämiehelle on jätettävä se omaisuus, jota hän tarvitsee henkilökohtaista käyttöönsä varten. Päämiehen vallintaan on jätettävä hänen tarpeisiinsa ja muihin olosuhteisiin nähden kohtuullisena pidettävä määrä käyttövaroja. Edunvalvoja voi jättää päämiehensä vallittavaksi muutakin tämän omaisuutta, jos se on päämiehen edun mukaista.

Tampereen maistraatti on hankkinut edunvalvojalta selvityksen kantelussa esitettyihin väitteisiin. Lisäksi maistraatin lausunnossa on lähemmin selostettu kantelijan taloudellista tilannetta.

Yleisen edunvalvojan selvityksestä ilmenee muun muassa toimeentulotuen osalta, että laskuja maksava sihteeri ei ollut toimittanut huhtikuun lääkelaskua toimeentulotukiasioita hoitavalle sihteerille, joten siihen laskuun ei ollut haettu toimeentulotukea. Yleinen edunvalvoja on todennut olevansa asiasta vastuussa, ja nyttemmin hän on korostanut sihteerille, että lääkelaskut on vietävä nähtäväksi toimeentulotukiasiaa hoitavalle sihteerille, jotta tämä voi tarkistaa oikeuden toimeentulotukeen.

Holhoustoimilain 37 §:ään viitaten maistraatti on todennut, että edunvalvojan tulee huolehtia siitä, että päämies saa hänelle lain mukaan kuuluvat etuudet ja oikeudet ajallaan, jotta päämiehen asuminen ja toimeentulo eivät vaarantuisi. Koska kantelijan tulot muodostuvat vain kansaneläkkeestä ja sosiaali-

sista etuuksista, on maistraatin mukaan tärkeää, että kaikki kantelijalle kuuluvat etuudet ja oikeudet haetaan kuukausittain. Edelleen maistraatti on todennut, että päämiehen taloudellisia asioita hoitaessaan edunvalvojan tulee ensisijaisesti turvata elintärkeät kustannukset, kuten päämiehen asuminen sekä ruoka- ja terveydenhoitomenot.

Käyttövarojen osalta maistraatti on todennut holhoustoimilain 38 §:ään viitaten muun muassa, että käyttövarojen määrää harkitessaan edunvalvojan tulee ottaa huomioon muun muassa se, minkälaisia kustannuksia päämiehen tulee maksaa käyttövaroistaan. Myös päämiehen erityistulot käyttövarojen suhteen tulee ottaa mahdollisuuksien mukaan huomioon. Edunvalvojalla on kuitenkin kokonaisvastuu päämiehensä taloudellisten asioiden hoitamisesta.

Maistraatti on katsonut edunvalvojan antaman selvityksen ja vuosililitietojen perusteella, että sillä ei ole edunvalvojan toimista erityistä huomauttamista. Maistraatti pyytää kuitenkin edunvalvojaa kiinnittämään huomiota velvollisuuteensa luovuttaa päämiehelleen kohtuullisena pidettävät käyttövarat. Kantelijan käytettävissä olevien varojen vähyys huomioon ottaen maistraatti pyytää myös edunvalvojaa kiinnittämään huomiota erityisesti siihen, että toimeentulon kannalta muutkin tärkeät etuudet kuin kansaneläke-etuudet ovat ajantasaisesti haettuna. Päämiehen olosuhteet huomioon ottaen myös päämiehen menojen suhteen on maistraatin mukaan harkittava tarkkaan, mihin menoihin päämiehen varoja voidaan käyttää, jotta jokapäiväiset välttämättömät elinkustannukset voidaan maksaa. Edelleen maistraatti on kiinnittänyt huomiota siihen, että muun muassa velkojen hoitoon liittyviä maksuja on siirrettävä tuonnemmaksi, jotta päivittäinen asuminen ja eläminen voidaan turvata. Vielä maistraatti on tuonut esiin sen, että asioiden huolelliseen hoitoon kuuluu myös se, että laskut on maksettu ajallaan, jotta vältetään ylimääräisiltä perintäkuluilta.

Edellä todetun perusteella katson, että asia ei edellytä enempiä toimenpiteitäni kuin että kiinnitän yleisen edunvalvojan huomiota huolellisuuteen päämiehelle kuuluvien etuuksien ajantasaisessa hakemisessa sekä niihin muihin havaintoihin, joita maistraatti on edunvalvojaa valvovana viranomaisena tuonut asiassa esiin.

4

TOIMENPITEET

Saatan edellä esittämäni käsityksen Tampereen oikeusaputoimiston 2. yleisen edunvalvojan tietoon lähettämällä hänelle jäljennöksen tästä päätöksestäni. Samalla lähetän päätökseni tiedoksi Tampereen maistraatille.

Saamistani selvityksistä ja lausunnoista ei ilmene, onko toimeentulotuen hakematta jääminen jäänyt päämiehen vahingoksi. Mikäli näin on, pyydän edunvalvojaa harkitsemaan, kuinka vahinko voidaan hyvittää kantelijalle. Pyydän edunvalvojaa ilmoittamaan minulle 31.3.2011 mennessä toimenpiteistäni asiassa.

Saatan kantelijan tietoon, että tällä hetkellä asioiden keskimääräinen käsittelyaika oikeusasiamiehen kansliassa on noin kahdeksan kuukautta.